

תענית ז-א
עניין: גדול יום הגשמים

חולין ס:

את הירח רב אסי רמי כתיב¹ ותוצא הארץ דשא בתלת בשבתא וכתוב² וכל שיה השדה טרם יהיה בארץ במעלי שבתא מלמד שיצאו דשאים ועמדו על פתח קרקע עד שבא אדם הראשון ובקש עליהם רחמים וירדו גשמים וצמחו ללמדך³ שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים רב נחמן⁴ בר פפא הוויא ליה

רש"י בראשית ב, ה

היה בארץ כשנגמרה צריחת העולם נשעי קודם שנצרא אדם וכל עשב השדה עדיין לא נמח ונג' שכתוב ותוצא הארץ לא יצאו אלא על פתח קרקע עמדו עד יום ו' ולמה כי לא המטיר ומ"ט לא המטיר לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתן של גשמים וכשנצרא אדם ידע שהם נורף לעולם פ התפלל עליהם וירדו וצמחו האילנות והדשאים: ה' אלהים. ה' הוא שמו

מהר"ל חידושי אגדות חולין דף נט:

ולפיכך היו הדשאים עומדים על פתח הארץ. עד שהתפלל האדם והיה מחבר העליונים לתחתונים, כי המטר הזה בא מלמעלה למטה, ודבר זה היה על ידי האדם, כי האדם הוא בין העליונים לתחתונים והאדם הוא מחבר עליונים ותחתונים ביחד. ולפיכך הדשאים עמדו על פתח הקרקע ולא היה כאן מטר מן עליונים לתחתונים שלא [היה] כאן חבור עליונים ותחתונים שיתנו העליונים הגשמים למטה עד שהאדם שהוא בין עליונים ותחתונים הביא המטר מן עליונים לתחתונים ע"י התפלה שהתפלל האדם שהוא בתחתונים אל עלתו יתברך, ואז עליונים ותחתונים מתחברים ובאים הגשמים מעליונים לתחתונים ולא קודם.

הגר"א משלי א, ב

ומצוות. חוקים - בשמים כמ"ש²² "הידעת חקות שמים", ומשפטים הוא בארץ כמ"ש²³ "מלך במשפט יעמיד ארץ", והמצוות הן מחברין שמים וארץ²⁴, והן סוד שמים וארץ ואדם המחברן²⁵, והן סוד תורה ומצוות ומידות, וכמ"ש בפי' על

פרי צדיק סוכות וצח איתא בספיק עבודה ישראל על מאמר חכ"ל (תענית ז'). גדול יום הגשמים יופר מיום שנתנה בו תורה שנא' יערוף כמטר לקמי מי נחלה בני וכו' שהמכוון הוא על יום שפ"ל שנקרא יום הגשמים שמברכין ה' גשם. והיינו כי יום שפ"ל איתא בחיקונים דב' נביא דאורייתא והיינו המקור של התורה שבכתב והיא בני' החדשות תושבט"פ והוא המקור בלי גבול ושיעור והיא בני' שקיא דאילנא הנזכר בחיקונים כמיא דאשקי לאילנא כי האילן היינו בני' תושבט"פ שנקראה פן החיים הוא למחזיקים בה והתושבט"פ היא ההשקאה והמשך לצוא מזה לבני' תושבט"פ כש"ג כאשר ירד הגשם וגו' כן יפי' דברי אשר ילא מפי לא ישוב אלי ריקם כי אם עשה את אשר חפצתי וגו' דברי אשר ילא מפי הוא בני' תושבט"פ והוא נקרא כגשם מן השמים המרוה את הארץ והולידה והלמיחה והוא שם מושאל לכל שרש המקור הברכה כש"ג והי' אם שמוע חשמעו אל מלותי ונתתי מטר ארלכם בעתו וגו' ונתתי גשמיכם בעתו וגו'. וגם בדור המבול שנא' בשנת שש מאה שנה וגו' ביום הזה נבקעו כל מסיטת תהום רבה וארובות השמים נפתחו ואיתא ע"ז הרמז צוה"ק (מ"א ק"ז א') דאחפתחו תרעא דחכמתא לפילא ומבועא דחכמתא לתתא כי באמת ה' אז הזמן מוכן להשפעת חכמות התורה אם הי' זוכין הדור לזה כידוע מספיק. וע"ז רמזו ז"ל שגדול יום הגשמים היינו יום שפ"ל דב' נביא דאורייתא יתיר מיום שנתנה בו תורה שבכתב בפועל והיינו כי ביום שפ"ל נפתח מקור החדשות התורה על כל הענה כש"ג יערוף כמטר לקמי לקמי היינו תורה שבכתב כש"ג כי לקח טוב נתתי לכם וגו' והוא נחלה בהמטר שהוא המקור של החדשות ד"ת ככ"ל: